

ผนวก ข

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วย วินัยทหาร พุทธศักราช 2476

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรถวายคำปรึกษาว่า เพื่อปฏิบัติการตามความใน มาตรา 7 แห่งประมวลกฎหมายอาญาทหารและเนื่องจากทหารบก ทหารเรือ ได้รวมเป็นกระทรวงเดียวกันสมควรตราบทบัญญัติว่าด้วยวินัยทหารเสียใหม่

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎรดังต่อไปนี้

หมวด 1

บทเปิดเสร็จทั่วไป

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ ว่าด้วย วินัยทหาร พุทธศักราช 2476”

มาตรา 2 ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกกฎ ว่าด้วย ยุทธวินัยและการลงอาญาทหารบกฐานละเมิดยุทธวินัย ลงวันที่ 23 กันยายน พุทธศักราช 2464 กฎเสนาบดีว่าด้วยอำนาจลงอาญาทหารเรือ ลงวันที่ 11 กันยายน พุทธศักราช 2465 และบรรดากฎหมายข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

หมวด 2 ว่าด้วยวินัย

มาตรา 4 วินัยทหารนั้น คือการที่ทหารต้องประพฤติตามแบบธรรมเนียมของทหาร

มาตรา 5 วินัยเป็นหลักสำคัญที่สุดสำหรับทหาร เพราะฉะนั้นทหารทุกคนจักต้องรักษา
โดยเคร่งครัดอยู่เสมอ ผู้ใดฝ่าฝืนท่านให้ถือว่าผู้นั้นกระทำผิด

ตัวอย่างการกระทำผิดวินัยทหาร มีดังต่อไปนี้

- 1) ดื้อ ขัดขืน หลีกเลียง หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตน
- 2) ไม่รักษาระเบียบการเคารพระหว่างผู้ใหญ่ผู้น้อย
- 3) ไม่รักษามรรยาทให้ถูกต้องตามแบบธรรมเนียมของทหาร
- 4) ก่อให้เกิดความสามัคคีในคณะทหาร
- 5) เกียจคร้าน ละทิ้ง หรือเล่นเล่ต่อหน้าที่ราชการ
- 6) กล่าวคำเท็จ
- 7) ใช้กิริยาวาจาไม่สมควร หรือประพฤติไม่สมควร
- 8) ไม่ตักเตือนสั่งสอน หรือลงทัณฑ์ผู้ใต้บังคับบัญชาที่กระทำผิดตามโทษานุโทษ
- 9) เสพเครื่องดองของเมาจนถึงเสียกิริยา

*มาตรา 6 ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่จัดการระวางรักษาวินัยทหารที่ตนเป็นผู้บังคับบัญชา
อยู่นั้น โดยกวัดข้น ถ้าหากว่าในการรักษาวินัยทหารนั้นจำเป็นต้องใช้อาวุธ เพื่อทำการปราบปราม
ทหารผู้ก่อการกำเริบก่อกบฏ หรือเพื่อบังคับทหารผู้ละทิ้งหน้าที่, ให้กลับทำหน้าที่ของตนก็ดี ผู้บังคับบัญชา
และผู้ที่เกี่ยวข้องเหลือในการนั้น, จะไม่ต้องรับโทษ, ในการที่ตนได้กระทำไปโดยความจำเป็นนั้นเลย,
แต่เมื่อมีเหตุดังกล่าวนี้, ผู้บังคับบัญชาก็ต้องรายงานไปผู้บังคับบัญชาเหนือตน, และรายงานต่อไป
ไปตามลำดับชั้นจนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมโดยเร็ว

มาตรา 7 ทหารผู้ใดกระทำผิดต่อวินัยทหาร, จักต้องรับทัณฑ์ตามวิธีที่ปรากฏในหมวด 3
แห่งพระราชบัญญัตินี้ และอาจต้องถูกปลดจากประจำการหรือถูกถอดยศทหาร

*มาตรา 6 แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหารแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2477

มาตรา 7 แก้ไขใหม่โดยมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2480

หมวด 3

อำนาจลงทัณฑ์

มาตรา 8 ทัณฑ์ที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดต่อวินัยทหารดังกล่าวไว้ในหมวด 2 นั้น ให้มีกำหนดเป็น 5 สถาน คือ

- 1) ภาคทัณฑ์
- 2) ทัณฑ์กรรม
- 3) กัก
- 4) ชัง
- 5) จำขัง

มาตรา 9 ภาคทัณฑ์ คือ ผู้กระทำความผิดมีความผิดอันควรต้องรับทัณฑ์ สถานหนึ่งสถานใดดังกล่าวมาแล้ว แต่มีเหตุอันควรปรานี จึงเป็นแต่แสดงความผิดของผู้นั้นให้ปรากฏหรือให้ทำทัณฑ์บนไว้

ทัณฑ์กรรมนั้น ให้กระทำการสุชา การโยธา ฯลฯ เพิ่มจากหน้าที่ประจำซึ่งตนต้องปฏิบัติ อยู่แล้วหรือปรับให้อยู่เวรยาม นอกจากหน้าที่ประจำ

กัก คือ กักตัวไว้ในบริเวณใดบริเวณหนึ่งตามแต่จะกำหนดให้

ชัง คือ ชังในที่ควรคุมแต่เฉพาะคนเดียวหรือรวมกันหลายคนแล้วแต่จะได้มีคำสั่ง

จำขัง คือ ชังโดยส่งไปฝากให้อยู่ในความควบคุมของเรือนจำทหาร

นอกจากทัณฑ์ที่กล่าวไว้นี้ ห้ามมิให้คิดขึ้นใหม่ หรือใช้วิธีลงทัณฑ์อย่างอื่นเป็นอันขาด

*มาตรา 10 ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาซึ่งลงทัณฑ์แก่ผู้กระทำความผิดได้นั้นคือ

(1) ผู้บังคับบัญชา หรือ

(2) ผู้ซึ่งได้รับมอบอำนาจให้บังคับบัญชาตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ กำหนด

ในการที่จะลงทัณฑ์นั้น ให้กระทำได้แต่เฉพาะตามกำหนดในตารางกำหนดทัณฑ์ท้ายพระราชบัญญัตินี้

ส่วนผู้มีอำนาจบังคับบัญชาชั้นใดจะมีอำนาจเป็นผู้ลงทัณฑ์ชั้นใดและผู้อยู่ในบังคับบัญชาชั้นใดจะเป็นผู้รับทัณฑ์ชั้นใด ให้ถือเกณฑ์เทียบดังต่อไปนี้

*มาตรา 10 แก้ไขใหม่โดยมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร (ฉบับที่ 5) พุทธศักราช 2505

(ตารางเกณฑ์เทียบชั้นผู้ลงทัณฑ์และผู้รับทัณฑ์ทำตามมาตรา 10 แก้ไขใหม่โดยมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหารแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2477 มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหารแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2477 (ฉบับที่ 2) มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2505)

ตารางเกณฑ์เทียบชั้นผู้ลงทัณฑ์และผู้รับทัณฑ์

ตำแหน่ง		เป็นผู้ลงทัณฑ์ชั้น	เป็นผู้รับทัณฑ์ชั้น
1	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม	1	-
2	แม่ทัพ	2	-
3	ผู้บัญชาการกองพล ผู้บัญชาการกองเรือ ผู้บังคับกองพลปืน	3	-
4	ผู้บังคับการกรม ผู้บังคับหมวดเรือ ผู้บังคับกองปืน	4	ก
5	ผู้บังคับหมู่เรือ	5	ข
6	ผู้บังคับกองพัน ผู้บังคับหมู่เรือชั้น 2 ผู้บังคับการเรือชั้น 1 ผู้บังคับฝูงปืน	6	ค
7	ผู้บังคับหมู่เรือชั้น 3 ผู้บังคับการเรือชั้น 2 ต้นเรือชั้น 2 นายกราบเรือ ผู้บังคับหมวดปืนชั้น 2	8	จ
8	ผู้บังคับกองร้อย ผู้บังคับการเรือชั้น 3 ต้นเรือชั้น 2 นายกราบเรือ ผู้บังคับหมวดปืนชั้น 2	8	จ
9	ผู้บังคับหมวด ต้นเรือชั้น 3 ผู้บังคับหมวดปืนชั้น 3	9	ฉ
10	ผู้บังคับหมู่ นายตอน	-	ช
11	นักเรียนทหารซึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้เป็น นายทหารชั้นสัญญาบัตร บุคคลผู้ซึ่งอยู่ในระหว่าง เข้ารับการฝึกวิชาทหาร โดยคำสั่งรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงกลาโหม ตามกฎหมายว่าด้วยการ ส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร	-	ช
12	นักเรียนทหารซึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้เป็น นายทหารประทวน ลูกแถว	-	ณ

มาตรา 11 ผู้ลงทัณฑ์ หรือผู้รับทัณฑ์ ถ้าตำแหน่งไม่ตรงตามความในมาตรา 20 แห่งหมวดนี้แล้ว ให้ถือตามที่ได้เทียบตำแหน่งไว้ในข้อบังคับสำหรับทหาร

มาตรา 12 กำหนดอำนาจลงทัณฑ์ตามที่ตราไว้นี้ ผู้มีอำนาจลงทัณฑ์ สั่งลงทัณฑ์เต็มที่ ได้สถานใดสถานหนึ่งแต่สถานเดียว ถ้าสั่งลงทัณฑ์ทั้งสองสถานพร้อมกัน ต้องกำหนดทัณฑ์ไว้เพียงกึ่งหนึ่งของอัตราในสถานนั้น ๆ ห้ามมิให้ลงทัณฑ์คราวเดียวมากกว่าสองสถาน

มาตรา 13 ก่อนที่ผู้มีอำนาจลงทัณฑ์ครั้งคราวใดก็ดี ให้พิจารณาให้ถ่วงถ่วงแน่นอนว่า ผู้ที่ต้องลงทัณฑ์นั้นมีความผิดจริงแล้ว จึงสั่งลงทัณฑ์นั้นต้องระวางอย่างให้เป็นการลงทัณฑ์ไปโดยโทษจริง หรือลงทัณฑ์แก่ผู้ที่ไม่มีความผิดโดยชัดเจนนั้นเป็นอันขาด เมื่อพิจารณาความผิดละเอียดแล้ว ต้องชี้แจงให้ผู้กระทำผิดนั้นทราบว่าการกระทำผิดในข้อใดเพราะเหตุใด แล้วจึงลงทัณฑ์

*มาตรา 14 ถ้าผู้มีอำนาจบังคับบัญชาให้ลงทัณฑ์ข้าราชการชั้นสัญญาบัตร ต้องรายงานการลงทัณฑ์นั้นเสนอตามลำดับชั้นจนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

มาตรา 15 เมื่อผู้มีอำนาจบังคับบัญชาได้ทราบว่า ผู้ซึ่งอยู่ในบังคับบัญชาของตนมีความผิดจนปรากฏแน่นอนแล้ว แต่ความผิดนั้นควรรับทัณฑ์ที่เหนืออำนาจจะสั่งกระทำได้ ก็ให้รายงานชี้แจงความผิดนั้นทั้งออกความเห็นว่าการลงทัณฑ์เพียงใดเสนอตามลำดับชั้นจนถึงผู้มีอำนาจลงทัณฑ์ได้พอความผิด เพื่อขอให้ผู้นั้นสั่งการต่อไป

มาตรา 16 ถ้าเป็นความผิดซึ่งได้วางอัตรากำหนดทัณฑ์ไว้โดยแน่นอนแล้ว เช่น สุรานาคนีราชการทหาร เป็นต้น หากกำหนดทัณฑ์นั้นเหนืออำนาจผู้บังคับบัญชาที่จะสั่งทัณฑ์ได้ก็ให้นำเสนอเพียงชั้นที่กล่าวต่อไป

(1) ฝ่ายทหารบก บัญชาการกรม หรือผู้บังคับกองพันที่อยู่ต่างท้องถิ่นกับผู้มีอำนาจบังคับบัญชาชั้นผู้บังคับการกรม

(2) ฝ่ายทหารเรือ ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาตำแหน่งชั้นผู้บังคับหมวดเรือ ชั้นผู้บังคับกองพันที่อยู่ต่างท้องถิ่นกับผู้มีอำนาจบังคับบัญชาชั้นผู้บังคับหมวดเรือ

(3) ฝ่ายทหารอากาศ ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาตำแหน่งชั้นผู้บังคับกองบิน

แม้ว่ากำหนดทัณฑ์จะเหนืออำนาจก็ดีก็ให้ผู้บังคับบัญชาที่กล่าวนี้มีอำนาจลงทัณฑ์ได้ทีเดียวไม่ต้องนำเสนอตามลำดับชั้นต่อไปอีก

มาตรา 17 นายทหารที่เป็นหัวหน้าทำการควบคุมทหารไปโดยลำพังให้มีอำนาจที่จะสั่งลงทัณฑ์ผู้อยู่ใต้อำนาจระหว่างเวลาที่ควบคุมอยู่นั้นเสมอผู้มีอำนาจเหนือจากตำแหน่งของตนขึ้นไปอีกชั้นหนึ่งได้ เว้นแต่นายทหารซึ่งมีอำนาจเป็นผู้ลงทัณฑ์ชั้น 2 ขึ้นไปจึงไม่ต้องเพิ่ม

มาตรา 18 ถ้าผู้มีอำนาจลงทัณฑ์ได้สั่งลงทัณฑ์ผู้กระทำผิดในฐานชังแล้ว และผู้รับทัณฑ์ชังนั้นกระทำผิดซ้ำอีก ผู้มีอำนาจลงทัณฑ์จะสั่งเพิ่มทัณฑ์ก็ให้พิจารณาตามกฎหมายที่กำหนดทัณฑ์ที่ได้สั่ง

ไว้แต่เดิมนั้นก่อน ห้ามมิให้กำหนดเวลาให้ผู้ต้องถูกขัง ทั้งกำหนดเดิมและกำหนดที่เพิ่มใหม่รวมกันเกินกว่ากำหนดอำนาจของผู้ส่งลงทัณฑ์แล้ว ก็ให้ปฏิบัติตามที่ได้กล่าวไว้ใน มาตรา 15 แห่งหมวดนี้

มาตรา 19 นับตั้งแต่วันที่ปรากฏหลักฐานแห่งความผิดของผู้กระทำผิดซึ่งจะต้องรับทัณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้โดยแน่นอนแล้ว ถ้าผู้มีอำนาจลงทัณฑ์มิได้จัดการที่จะให้ผู้นั้นได้รับทัณฑ์ภายในกำหนดสามเดือน เป็นอันว่าล่วงเลยเวลาที่จะลงทัณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้เสียแล้ว จะส่งลงทัณฑ์โดยอำนาจตนเองมิได้ เว้นเสียแต่ผู้ที่กระทำผิดนั้นขาด หนีราชการเสียแต่เมื่อก่อนครบกำหนดสามเดือน จึงมิได้นับวันที่ขาด หนีนี้เข้าในกำหนดเวลาล่วงเลย ให้นับตั้งแต่วันที่逮ตัวผู้นั้นกลับมายังที่รับราชการ

มาตรา 20 เมื่อผู้มีอำนาจได้ส่งลงทัณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ผู้ที่ส่งลงทัณฑ์หรือผู้มีอำนาจบังคับบัญชาเหนือผู้ที่ส่งลงทัณฑ์นั้นมิอำนาจที่จะเพิ่มทัณฑ์ หรือลดทัณฑ์หรือยกทัณฑ์เสียก็ได้แต่ถ้าเพิ่มแล้วทัณฑ์ที่จะส่งเพิ่มขึ้นนั้นรวมกับที่ส่งไว้เดิมแล้ว ต้องมิได้เกินอำนาจของผู้ที่ส่งใหม่นั้น

หมวด 4

วิธีร้องทุกข์

มาตรา 21 ในการที่จะรักษาวินัยทหารให้เป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมออย่างเป็นการจำเป็นที่ผู้บังคับบัญชาจักต้องมีอำนาจในการบังคับบัญชา หรือลงทัณฑ์อยู่เองเป็นธรรมดา แต่ผู้บังคับบัญชาบางคนอาจใช้อำนาจในทางที่ผิดยุติธรรม ซึ่งเป็นการสมควรที่จะให้ผู้ได้บังคับบัญชามีโอกาสร้องทุกข์ได้ในทางเป็นระเบียบไม่ก้ำก๋าย

มาตรา 22 คำชี้แจงของทหารว่า ผู้บังคับบัญชากระทำผิดด้วยการอันไม่ยุติธรรม หรือผิดกฎหมาย หรือแบบธรรมเนียมทหารว่า ตนมิได้รับผลประโยชน์ หรือสิทธิตามที่ควรจะได้รับในราชการนั้นเรียกว่า “ร้องทุกข์”

มาตรา 23 ทหารจะต้องร้องทุกข์ได้แต่สำหรับตนเองเท่านั้น ห้ามมิให้ร้องทุกข์แทนผู้อื่นเป็นอันขาด/แล้วห้ามมิให้ลงชื่อรวมกัน/หรือเข้ามาร้องทุกข์พร้อมกันหลายคน/และห้ามมิให้ประชุมกันเพื่อหรือเรื่องจะร้องทุกข์

*มาตรา 14 แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหารแก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช 2477

มาตรา 16 แก้ไขใหม่โดยมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร

มาตรา 24 ห้ามมิให้ร้องทุกข์ในเวลาที่ยกกำลังเข้าแถว หรือในขณะที่กำลังทำหน้าที่ราชการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เวลาคืนยาม เป็นเวร ดังนั้นเป็นต้น และห้ามมิให้ร้องทุกข์ก่อนเวลาล่วงไปแล้วยี่สิบสี่ชั่วโมง นับตั้งแต่ที่มีเหตุจะต้องร้องทุกข์เกิดขึ้น

มาตรา 25 ห้ามมิให้ร้องทุกข์ว่า ผู้บังคับบัญชาลงทัณฑ์แรงเกินไป ถ้าหากผู้บังคับบัญชานั้นมิได้ลงทัณฑ์เกินอำนาจที่จะทำได้ตามความในหมวด 3 แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 26 ถ้าจะกล่าวโทษผู้ใดให้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผู้นั้น จะร้องทุกข์ด้วยวาจาหรือจะเขียนเป็นหนังสือก็ได้ ถ้าผู้ร้องทุกข์มาร้องทุกข์ด้วยวาจา ให้ผู้รับการร้องทุกข์จดข้อความสำคัญของเรื่องที่ร้องทุกข์ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานด้วย

ถ้าหากว่าผู้ร้องทุกข์ไม่ทราบชัดว่า ตนได้รับความเดือดร้อนเพราะผู้ใดแน่ ก็ให้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาโดยตรงของตนเพื่อเสนอไปตามลำดับชั้นจนถึงที่สุดผู้ที่สั่งการได้สวนและแก้ความเดือดร้อนนั้นได้

มาตรา 27 ถ้าเขียนความร้องทุกข์เป็นจดหมายแล้ว จดหมายนั้นต้องลงลายมือชื่อของผู้ร้องทุกข์ ใบร้องทุกข์ฉบับใดไม่มีลายมือชื่อ ผู้บังคับบัญชาไม่มีหน้าที่จะต้องพิจารณา

มาตรา 28 เมื่อผู้ใดได้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาตามระเบียบที่ได้ว่ามานี้แล้วและเวลาล่วงเลยพ้นไปสิบห้าวันยังได้รับความแข็งแรงประการใด ทั้งความเดือดร้อนก็ยังไม่ปลดเปลื้องไปให้ร้องทุกข์ใหม่ต่อผู้บังคับบัญชาที่สูงถัดขึ้นไปเป็นลำดับอีกและในการร้องทุกข์ครั้งนี้ให้ชี้แจงด้วยว่าได้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นใดมาแล้วแต่เมื่อใด

มาตรา 29 ถ้าผู้บังคับบัญชาที่ได้รับเรื่องร้องทุกข์ได้ชี้แจงให้ผู้ร้องทุกข์ทราบแล้วแต่ผู้ร้องทุกข์ยังไม่หมดความสงสัย ก็ให้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป และต้องชี้แจงด้วยว่าได้ร้องทุกข์นี้ต่อผู้ใด และได้รับคำชี้แจงอย่างไรด้วยแล้ว

มาตรา 31 ถ้าหากปรากฏชัดว่าข้อความที่ร้องทุกข์เป็นความเท็จหรือการร้องทุกข์นั้นกระทำไปโดยผิดระเบียบที่กล่าวมา ผู้ร้องทุกข์จะต้องมีความผิดฐานกระทำผิดวินัยทหาร

มาตรา 32 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศ ณ วันที่ 12 สิงหาคม พุทธศักราช 2476 เป็นปีที่ 9 ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ลงชื่อ) นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี